

**UCHWAŁA NR V.38.2019
RADY GMINY PRYZYSTAJŃ**

z dnia 11 marca 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Przystajń na lata
2019-2021**

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), w związku z art. 179 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Rada Gminy Przystajń uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji na lata 2019-2021 Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Przystajń stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przystajń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Zbigniew Kmieć

Załącznik
do Uchwały Nr V.38.2019
Rady Gminy Przystajń
z dnia 11 marca 2019 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019-2021

Przystajń 2019

WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem dziecka, w którym zaspakajane są jego podstawowe potrzeby. Stanowi niezwykłą wspólnotę, stanowiącą model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. To w niej dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Rodzina jest najważniejszym elementem więzi społecznej dziecka. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia przez zaspakajanie potrzeb dziecka w rodzinie jest warunkiem prawidłowego rozwoju.

Rodzina funkcjonująca prawidłowo stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy jakie występują w rodzinie są często złożone i wymagają podejścia interdyscyplinarnego. Uzależnienia, niepełna rodzina, niezaradność, zła sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności wychowawczych to główne problemy dezorganizujące rodzinę. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji czy służb, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań wobec rodziny w oparciu o ustalony plan.

W celu przywrócenia rodzinie prawidłowych funkcji należy ją wspierać i wspomagać, a nie zastępować w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej. I dlatego też głównym założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w momencie, gdy zaczynają pojawiać się w niej problemy.

UZASADNIENIE PROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy było wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym celem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny

i nienormowany czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, asystent będzie pracował tylko z rodzinami, w których sytuacji dziecka małoletniego wymaga wsparcia z zewnątrz. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. Osoba pełniąca funkcję asystenta dba o rozwiązanie podstawowych problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz socjalnych rodzin (mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych itp), a także wspiera w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej. Praca asystenta zgodnie z założeniami ustawy jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka w tzw. pieczy zastępczej, wówczas asystent uczestniczy we wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej. W Gminie Przystajń jest obecnie zatrudniony asystent rodziny który współpracuje z 4 rodzinami, które mają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Prowadzi pracę z tymi rodzinami w ich miejscu zamieszkania za ich zgodą i z ich aktywnym udziałem.

DIAGNOZA

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przystajni. Wg stanu na dzień 31.12.2018 r. w 25 środowiskach (w tym 18 rodzinach niepełnych i 7 wielodzietnych) zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego i rodziny te są objęte wsparciem ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przystajni a do 4 rodzin wprowadzony został asystent rodziny. Wsparcie oraz współpraca z pracownikami socjalnymi pozwala na zapewnienie dzieciom właściwego rozwoju fizycznego i wychowywaniu się w rodzinie biologicznej.

Ponadto dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzin, w których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z posiłków wydawanych na stołówkach szkolnych w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. W 2018 r. w/w Programem objęto:

- dzieci do 7 roku życia – 40 osób,
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 71 osób.

Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z naszej gminy na różnych płaszczyznach. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018

Rok	Ogółem	Rodziny z dziećmi					
		Ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 i więcej dzieci
2016	279	71	32	21	12	6	0
2017	235	59	22	19	13	4	1
2018	288	73	25	26	18	3	1

Dane sprawozdawcze pokazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, a kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku wynika że wskaźnik bezrobocia na terenie gminy Przystajń na koniec 2018 roku wynosi 4,3 %, wśród 162 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kłobuck 84 stanowiły kobiety.

Powody przyznawania pomocy w latach 2016-2018

Powód przyznania pomocy	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	102	268	91	230	82	204
Bezdomność	1	1	3	3	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	117	27	122	40	177
Bezrobocie	82	213	65	165	63	154
Niepełnosprawność	38	100	35	83	38	83
Długotrwała lub ciężka choroba	27	48	24	43	26	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25	76	25	75	25	81
Przemoc w rodzinie	1	3	0	0	0	0
Alkoholizm	4	9	2	4	4	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	4	4	7	3	4
Zdarzenia losowe	1	1	1	3	1	4
Kłęsa żywiołowa	0	0	8	20	0	0

ODBIORCY PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie niewydolne wychowawczo i niezaradne życiowo, ubogie i zagrożone ubóstwem, obarczone bezrobociem, dotknięte przemocą, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny programu

Wspieranie rodziny poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe i realizatorzy programu

Cel 1	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GOPS
Zakładane rezultaty	Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni

Cel 2.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów) 2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole 3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny 2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych 3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni, przychodnie i placówki oświatowe na terenie gminy

Cel 3.	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny 2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym 3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia 4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, prawnik
Zakładane Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu

Cel 4.	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną 2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami 3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą 4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców 3. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny 4. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby
Realizatorzy	GOPS, PCPR Kłobuck, przychodnie i placówki oświatowe na terenie gminy, Zespół interdyscyplinarny, komisariat policji Krzepice, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- budżet gminy,
- budżet państwa,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych,
- inne źródła – podmioty fizyczne i organizacje pozarządowe.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym, Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

PODSUMOWANIE

Gmina Przystajń od wielu lat realizuje zadania związane z pomocą na rzecz rodzin i dzieci, a od 2016 roku realizuje poprzez Gminny Program Wspierania Rodziny który jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Przystajń na lata 2018-2027. Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Przystajń oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu naszej gminy.